

BØRNEHUSET VILLA BOHÉMES
DEN STYRKEDE PÆDAGOGISKE LÆREPLAN
2020/22 – AMAGER KLYNGE G

Indhold:

Præsentation af Klynge G	s. 3
Pædagogisk grundlag for Klynge G	s. 4
Præsentation af Børnehuset Villa Bohème	s. 7
Villa Bohèmes implementering af det pædagogiske grundlag:	s. 8
<i>Barnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber, Pædagogisk læringsmiljø, Samarbejde med forældre om børns læring, Børn i udsatte positioner, Sammenhæng til børnehøveklassen, Inddragelse af lokalsamfundet, Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø</i>	
De seks læreplanstemaer:	s. 14
<i>Alsidig personlig udvikling, Social udvikling, Kommunikation og sprog, Krop, sanser og bevægelse, Natur, udeliv og science, Kultur, æstetik og fællesskab</i>	
Evalueringskulturen i Børnehuset Villa Bohème	s. 23

Præsentation af Klynge G

Klyngen består af otte enheder; vuggestuen Kastanien og de syv integrerede institutioner, Paletten, Galaxen, Viften, Jacob Holms Minde, Børnehuset Bodil, Børnehuset Den Gule Hat og Børnehuset Villa Bohème.

I klyngen ser vi børn som ligeværdige mennesker med mange potentialer. Børn er nysgerrige og har lyst til at lære i et socialt fællesskab. Det er enhedernes opgave at skabe læringsrum, der giver plads til at børnene kan gå på opdagelse sammen.

I klyngen arbejder vi i et værdsættende og medbestemmende miljø, der understøtter både børn og medarbejdere i at tænke og handle kreativt for at fremme trivsel, læring, udvikling og dannelse i den pædagogiske hverdag. Ligeledes arbejdes der med principperne fra Rum og Læring for at højne den pædagogiske kvalitet og læringsmiljøet i den styrkede pædagogisk læreplan.

Med udgangspunkt i Københavns kommunes klyngelederprofil om ønskelig effekt for børn og unge – at alle børn og unge i København trives, udvikler sig og lærer, så de får de bedste muligheder i deres liv – har klyngen defineret en fælles forståelse af kerneopgaven: Lige muligheder for at udvikle en sund og stærk identitetsfølelse i forpligtende fællesskaber.

Klyngens enheder ligger omkring skolen på Amagerbro og Lergravsparkens skole, og er en del af nærmiljøet på Amager. Klyngens enheder har forskellige virkeligheder, og derfor er vores hverdag præget af mange kulturelle udtryksformer.

Klyngen har et fælles ledelsesteam bestående af klyngeleder og klyngens pædagogiske ledere. Klyngelederen har det overordnede strategiske, personalemæssige og økonomiske ansvar. De pædagogiske ledere forestår de ledelsesmæssige opgaver i enheden, herunder personaleledelse, pædagogisk ledelse samt styring af den udmeldte budgetramme. Klyngeledelsen arbejder i et tillidsbaseret fællesskab, hvor stabilitet, god kommunikation, og samarbejde er med til at skabe grundlag for et højt fagligt engagement til glæde for børn, unge, medarbejdere og forældre.

Klyngen er en del af helhedsplanen "Alle tiders Amagerbro". Målet med helhedsplanen er at løfte hele området, således at vi øger chanceligheden og livsmulighederne for børn og unge. Bedre sproglige, personlige og sociale kompetencer for alle børn. Bedre sundhed og trivsel blandt børnene. Bedre resultater ved folkeskolens afgangsprøve og større andel af unge, der gennemfører en ungdomsuddannelse.

Derfor har vi bl.a. fokus på sprog, inklusion og trivsel. Alle 3, 4 og 5 års børn bliver tilbudt sprogvurdering, og ud fra dette arbejdes der systematisk og metodisk for at fremme børnenes sprogudvikling.

Der arbejdes ligeledes med børnenes sociale trivsel, i form af Mary Fondens "Fri for Mobberi"-kufferter, og de obligatoriske trivselsskemaer -TOPI som metoder.

Pædagogisk grundlag for Klynge G

Barnesyn:

- Barndommen har værdi i sig selv
- Barnet er først og fremmest et barn
- Barnet bør have lov til at udvikle sig i sit eget tempo
- Børn kan og vil verden
- Børn er kompetente medborgere, og har ret til at blive mødt med ligeværdighed
- Børn har ret til at være fantasifulde, legende og modige
- Barnet har ret til at blive støttet i dets udvikling ud fra en positiv og pædagogisk tilgang
- Vi tager udgangspunkt i barnets ressourcer

Dannelse og børneperspektiv:

- Det handler ikke om at forme barnet efter en bestemt skabelon, men om at give plads til det enkelte barn i den kontekst, det befinder sig i
- Børn har medbestemmelse og en demokratisk mulighed
- Børn har mulighed for at opleve den nære kulturelle verden og dens mangfoldighed
- Børnene har mulighed for at eksperimentere, lære og udvikle sig i et aktivt fællesskab
- Børnenes intentioner er udgangspunktet for den pædagogiske tilgang
- Det pædagogiske læringsmiljø tager udgangspunkt i børneperspektivet, uanset om der er tale om hverdagsrutiner, børne- eller vokseninitierede forløb eller leg
- Fælles vedvarende tænkning

Leg:

- Legen har værdi i sig selv
- Børn har ret til at lege
- Børnene har mulighed for selv at udtænke, iværksætte, eksperimentere og gennemføre lege alene og sammen med andre
- Vi bruger børnenes legeindhold som pejlemærke for læringsmål og aktiviteter
- Vi understøtter og udvikler den børneinitierede leg
- Vi positionerer os (bagved, ved siden og foran) således, at det understøtter legen

Læring:

- Børn lærer hele dagen
- Børn lærer gennem leg og relationer
- Børnene har mulighed for at fordybe sig i det, de er særligt optaget af
- Børnene har mulighed for at eksperimentere og lære i et aktivt fællesskab
- Vi anerkender forskellige måder at lære på
- Vi understøtter børnenes læring gennem leg
- Vi positionerer os hensigtsmæssigt i læringsmiljøet

Børnefællesskaber:

- Barnet har mulighed for at opdage verden og lære noget nyt sammen med andre
- Barnet har mulighed for at opleve, at det er betydningsfuldt i et inkluderende fællesskab
- Barnet har mulighed for at deltage i et aktivt børnefællesskab, og danne mangfoldige relationer
- Vi har ansvar for, at børnene har mulighed for at være en del af et inkluderende og forpligtende fællesskab
- Vi støtter børnene i at udvikle sociale kompetencer og skabe mulighed for dannelse af venskaber på tværs af enheden

Pædagogisk læringsmiljø:

- Det fysiske læringsmiljø understøtter og inspirerer barnet
- Det fysiske læringsmiljø afspejler barnets læreprocesser og identitet
- Børnene møder æstetik i hverdagen
- Barnet har mulighed for at udfordre sine sanser og krop
- Børnene har mulighed for ro og fordybelse, såvel som vildere aktivitet, i afgrænsede miljøer
- Vores fysiske rum appellerer til barnets nysgerrighed og giver mulighed for udvikling af legen
- Det pædagogiske læringsmiljø omfatter både de daglige rutiner, børne- og vokseninitierede aktiviteter samt børne- og vokseninitieret leg
- Vi bruger fælles vedvarende tænkning som kommunikativ tilgang

Forældresamarbejde:

- Vi anerkender forskellige måder at leve på
- Vi møder forældrene i en udvekslende og anerkendende dialog
- Vi er nysgerrige på forældrenes perspektiver og deres tilgange til barnets kultur, trivsel, læring, udvikling og dannelse

- Det er vores ansvar at være opsøgende overfor alle forældre på det niveau, som forventes af os som professionelle i klyngen. Det er os, der skal "gå over broen".
- Vi har et fælles ansvar for børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, da vi sammen skal have ambitioner på børnenes vegne.
- I vores kommunikation med forældrene bestræber vi os på at beskrive, hvad vi er optaget af ud fra en faglig vinkel og forståelse, med udgangspunkt i barnets ressourcer, kompetencer og succesoplevelser

Børn i udsatte positioner:

- Vi er opmærksomme på børn i udsatte positioner og giver dem særlige rettigheder ud fra en professionel vurdering
- Børn i udsatte positioner mødes og støttes ud fra deres behov og forudsætninger
- Vi har et særligt ansvar for børn i udsatte positioner og samarbejder tværfagligt, når det er nødvendigt
- Vi tager ansvar for, at børn i udsatte positioner får mulighed for at indgå i større eller mindre børnefællesskaber i den udstrækning, de kan deltage.
- Vi afsætter ressourcer til at inddrage forældrene i arbejdet med børn i udsatte positioner i form af ekstra samtaler

Sammenhæng til 0. klasse:

- Der skal være genkendelighed, sammenhæng og tydelighed for barnet i overgang fra børnehave til KKFO og skole
- Barnet har krav på en vidensoverdragelse, som vægter barnets egen fortælling om sig selv.
- Børnene har mulighed for at være nysgerrige og undersøgende på, hvad det er at gå i KKFO og skole
- Vi besøger minimum enhedens lokale KKFO og skole

Refleksionskulturen omkring pædagogikken i klyngen:

- Arbejdet med Den Styrkede Pædagogiske Læreplan, Københavns kommunes pejlemærker og BMV tager afsæt i klyngens pædagogisk grundlag og kerneopgave
- Vi arbejder systematisk og metodisk med refleksion
- Vi anvender bl.a. TOPI, KIDS, SMTTE, SOS og DPU
- Vi udvikler vores pædagogiske praksis på baggrund af ny viden og ændrede perspektiver
- Vores pædagogisk praksis er genstand for kollegial nysgerrighed, refleksion og dialog
- Vi har løbende fokus på arbejdsfællesskabet for at optimere udnyttelsen af ressourcerne til gavn for udviklingen af den pædagogiske praksis

Det er det pædagogiske personales ansvar:

- At skabe nærvær, tryghed, omsorg og give trøst
- At barnet oplever, at det er noget særligt
- At barnet er i et trygt og velkendt miljø
- At barnet oplever mestring af eget liv
- At afstemme os i forhold til barnet og dets behov - og handle i overensstemmelse med det
- At sikre gode relationer børn imellem
- At skabe mulighed for deltagelse i forpligtede fællesskaber
- At skabe mulighed for at være optaget af noget spændende sammen med andre
- At skabe rum til fordybelse
- At følge og understøtte børnenes nysgerrighed
- At give mulighed for, at barnet kan udforske det ukendte, når det er parat til det
- At skabe læringsmiljøer, der tager udgangspunkt i børneperspektivet
- At respektere barnets ret til leg, aktiv deltagelse og medbestemmelse i hverdagen
- At den børneinitierede leg fremmes for at værne om barnets initiativ, fantasi og virkelyst

Præsentation af Børnehuset Villa Bohème

Børnehuset Villa Bohème er lokaliseret centralt på Amager, og er et hus, der rummer en mangfoldighed af børn og voksne med forskellige familiære, etniske og religiøse baggrunde. Vi byder disse forskelligheder velkommen, og vi sørger for at bruge og værdsætte dem som en styrke for netop vores institution.

Vi er et hus *for* og *til* børn, og det er en af vores ambitioner, at børnene skal føle ejerskab over de fysiske rammer, vi tilbyder. Vores navn er derfor heller ikke tilfældigt; *Villa*, efter Pippi Langstrømpes hus Villa Villakullla – mulighedernes hus – hvor barnet har stor indflydelse på eget liv og det er tilladt at gøre skøre ting, set med voksne øjne. *Bohème* efter det fritlevende kunstnerfolk, hvis livførelse var præget af livsnyderi, æstetik og uhindret udfoldelse.

Vi er et hus, hvor personalet bruger børnenes interesser og erfaringer som udgangspunkt for det pædagogiske arbejde og læring – et hus, hvor man bliver mødt af voksne, der forstår og engagerer sig i barnets verden.

Børnehuset Villa Bohèmes implementering af det pædagogiske grundlag

Barnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

I Børnehuset Villa Bohème tror vi på, at barnet altid er ekspert på egen situation. Netop herfor er vores barnesyn baseret på en overbevisning om, at det enkelte barn er en kompetent medskabere af det gode børneliv. Barnet skal mødes af anerkendende voksne, der med særlig indlevelse forstår at sætte sig selv i barnets sted. Vi er lydhøre, kan rumme komplekse følelser, og vi er bevidste om, at kvaliteten af barn – voksenrelationen alene er den voksnes ansvar. At udvikle sig socialt, emotionelt og kognitivt er i afgørende grad afhængigt af, at barnet oplever nære relationer med voksne, der udviser varme og omsorg.

Læring igennem leg er et gennemgående *mantra* for vores institution. Igennem legen aktiveres børnenes sansesystem, de stimulerer fin- og grovmotorikken, styrker indlevelse og fantasi, og udvikler en forståelse for sociale regler og normer - alt sammen vigtige identitetsskabende processer. I mødet med verden indtager vi, på lige fod med børnene, en nysgerrig og undersøgende position. Pædagogiske aktiviteter tager altid udgangspunkt i *børnenes spor*, og vi er derfor opmærksomme på at inkorporere og udvikle på de temaer, børnene allerede viser interesse for i deres lege. Herved sikrer vi, at børnene føler sig set, og at de oplever at have indflydelse på eget liv og hverdag.

At blive et helt og dannet individ er en proces, der kræver at man bliver stillet i situationer, hvor evnen til at tænke kritisk, danne en holdning, udtrykke sig og løse problemer, kan opøves og sættes i spil. Som pædagogisk personale ser vi det som vores ansvar at skabe *situationer*, hvor børnene får denne mulighed. Dette gør vi bl.a. ved at introducere børnene for så mange sociale og kulturelle arenaer som muligt. Her tænkes både på de kontekster, som barnet møder i huset igennem leg, rutiner og vokseninitierede aktiviteter, men også oplevelser i naturen, i byrummet, på museer etc. Vi giver dermed barnet mulighed for at få en personlig oplevelse, men også en referenceramme, der deles med børnefællesskabet som hele. I barnets dannelsesproces er det endvidere essentielt, at vi den voksne tilbyder og deler *sin* oplevelse og erfaring, således at barnet kan spejle sig i dennes værdisæt, tolkninger m.m. I Børnehuset Villa Bohème kan begrebet dannelse sidestilles med det at åbne sig for verden.

Evaluerings 2020

Vi har valgt at evaluere vores barnesyn, dannelse og børneperspektiv på legepladsen, da læringsmiljøer på legepladsen er et af vores udviklingspunkter i en 2-årig procesplan. Vi oplever os selv som nærværende og stiller os til rådighed for børnenes lege, hvor vi stiller spørgsmål og kommer med input, der kan folde legen bredere ud og styrke børnenes fantasi. Vi er opmærksomme på at give børnene mulighed for ro og fordybelse, dette kan vi styrke endnu mere ved at lave flere og tydeligere legemiljøer på legepladsen.

Vi oplever lige nu, at børnene er gode til at være kreative med de legeredskaber, vi har på legepladsen, for eksempel byggebrædderne. De bliver både brugt til at bygge huse, biler, forhindringsbaner og huler.

Vi ønsker, at børnene i højere grad skal have indflydelse på legemiljøerne på legepladsen. Dette vil vi inspirere til, ved at tage på ture til andre legepladser, hvor vi vil lade børnene tage billeder af de legeredskaber og -miljøer, de synes er sjove. Ved at opfordre børnene til at være med til at finde løsninger, støtter vi deres demokratiske forståelse og udvikling. Vi vil også søge vejledning hos Kløvermarkens personale om, hvordan vi kan indrette læringsmiljøer og aktiviteter, der inspirerer børnene til at eksperimentere med naturen. På legepladsen lykkes vi (til dels) med at skabe lige deltagelsesmuligheder for alle børn. Inden vi går på legepladsen, spørger vi ind til, hvad børnene vil lave udenfor, og når vi kommer ud, følger vi op på og understøtter dette.

Pædagogisk læringsmiljø

I vores arbejde med at skabe et virkningsfuldt pædagogisk læringsmiljø, er der flere vigtige faktorer, der spiller ind. Vi er et hus med en høj faglighed blandt personalet, og vi sørger for at omsætte vores faglige viden i den nære relation med børnene. Det har betydning både for os og børnegruppen, at vi ved *hvad* vi gør, og *hvorfor* vi gør det.

Vi strukturerer vores hverdag, således at børnene så vidt muligt er fordelt i mindre grupper – både når det kommer til vokseninitierede aktiviteter og i børnenes spontane leg. Samles en større gruppe børn fx i ét legested, tilbyder og inspirerer vi til andre legesteder, da samværet blandt færre børn er mere givtigt for den enkeltes læring. I mindre grupper er lydniveauet fx lavere, hvilket er befordrende for sprogudviklingen. Vi efterkommer endvidere dette ved, at det pædagogiske personale altid fordeler sig hensigtsmæssigt i rummet.

For at understøtte tilknytningen blandt børn og personale, sørger vi for at gøre os så tilgængelige for børnene som muligt. Barnet skal ikke mødes af en skov af lange tronende voksenben, men kunne henvende sig i øjenhøjde med pædagoger og medhjælpere. Vi placerer os derfor på gulvet, hvorfra vi nemmere kan følge op på børnenes initiativer og være deltagende i leg. Fra denne position er det endvidere nemmere at tolke, hvornår man som voksen skal indgå som en aktiv medspiller og hvornår man skal trække sig.

Et pædagogisk læringsmiljø er først en succes, når børnene oplever det som meningsfuldt, vedkommende og givende. Derfor er vi opmærksomme på altid at inddrage børnenes perspektiv i vores evaluering. Børnenes oplevelse af kvalitet er vigtig, og derfor sørger vi for både at spørge ind til deres oplevelse af vores hus samt at observere på deres gøren og væren i læringsmiljøet.

Evaluering 2020

Vi har gennem efteråret 2020 oplevet, at særligt børnehavebørnene er blevet mere glade for at bruge legepladsen. De er kreative i forhold til at bruge de materialer, vi har til rådighed, eksempelvis udforsker de emnet science, når de bygger ramper med forskellige hældninger og længder af byggebrædderne.

På legepladsen arbejder det pædagogiske personale med læringsmiljøer, organisering og positioneringsroller. Dette er begyndt implementeret i 2020 og vi vil arbejde med det løbende gennem hele 2021. Målet er at blive endnu bedre til at følge børnenes initiativer, at skabe fordybelse og at stimulere børnenes fantasi og egne lege. Det skal være tydeligt for både børn, voksne og forældre hvordan vi organiserer os. Som eksempel er dagens vinke voksen tydeliggjort ved foto på døre og låger til legepladserne.

Vi har fokus på at optimere læringsmiljøerne på legepladserne. Efterårets vind og vejr er med til, at der er meget sand over det hele på den store legeplads. Det kan opleves som mindre indbydende, hvilket vi er opmærksomme på.

Fremadrettet vil vi dokumentere vores praksis på legepladsen via videodokumentation og KIDS. Vi vil have fokus på vores kropssprog og de kropslige aktiviteter vi tilbyder børnene, og som vi selv engagerer os i.

I det meste af 2020 har det pædagogiske læringsmiljø i Børnehuset Villa Boheme været udfordret af restriktioner på grund af Corona. Vi har været ekstra opmærksomme på at skabe og opretholde inspirerende og udviklende læringsmiljøer med det legetøj og redskaber, vi har haft til rådighed. Vi har også oplevet, at de faste rammer omkring mindre grupper, faste voksne gennem hele dagen og daglige ture ud af huset, har virket positivt på børnenes trivsel og udvikling. Vi holder fortsat løbende møder, hvor vi drøfter og justerer vores praksis i forhold til hvordan vi får overholdt de skiftende restriktioner, samtidig med at vi skaber udviklende læringsmiljøer for børnene.

Samarbejde med forældre om børns læring

Vi har store ambitioner på børnenes vegne, og disse ambitioner indfries bedst igennem et nært og tillidsfuldt samarbejde med børnenes forældre. Vi er bevidste om, at familier kan se ud på mange forskellige måder, og nærer stor respekt herfor. Igennem en professionel nysgerrighed på forældrenes syn på deres rolle, kan vi styrke samarbejdet og den vigtige dialog omkring barnets trivsel, læring og udvikling.

En hjørnesten i det gode inkluderende forældresamarbejde er ønsket om at skabe fælles mål. Med *fælles mål* menes mål, der er klart definerede både for forældre og pædagogisk personale.

Forældrene er den vigtigste medspiller i udformningen af disse, da målsætningerne for alle involverede parter skal fremstå relevante og overskuelige. Som metode hertil benytter vi os i Børnehuset Villa Bohème af SMART-modellen.

I forbindelse med planlagte forældresamtaler opfordrer vi forældrene til at "komme på banen", bl.a. ved at forsyne dem med en invitation, der inden samtale afholdelse skal returneres til pædagogerne. Herpå kan forældrene notere emner, der for dem er væsentlige at komme omkring. Herved "kvalitetssikrer" vi samtalen, undgår at bruge unødvendig tid på at tale os varme, og garanterer at samtaleindholdet er vedkommende for forældrene.

Evaluering 2020

Vi lykkes generelt med at udsende invitationer til forældrene før en samtale. Vi mangler dog enkelte specifikt udformede invitationer, specielt til brug i børnehaven. Invitationerne til samtalerne kan give forældrene indflydelse på samtaletemaet, og vi oplever at mange forældre gør brug af denne mulighed.

Gennem videodokumentation af forældresamtaler kan vi se, at vi lever op til vores målsætning om at samtale med forældrene i en udvekslende tone. Vi kan også se, at vores vejledning bliver givet på opfordring og i dialog med forældrene, og ofte taler forældrene sig selv frem til mulige løsningsforslag. Hvis det ikke sker, har vi fremadrettet aftalt at bruge sætningen "Vil du/I have et råd?".

Efter samtalerne har forældrene fået udleveret og besvaret et evalueringsskema. Her kan vi se, at forældrene generelt er meget tilfredse med samtalerens forløb og de mål vi sammen er kommet frem til.

Til hverdag oplever vi, at både forældre og personale er gode til at følge op på "garderobe-samtalerne".

Overordnet når vi de fleste familier, både dem med og uden særlige rettigheder. Derfor falder det også i øjnene, når der er familier, hvor det gennem længere tid, er svært at stable et nødvendigt, gensidigt samarbejde på benene. Vi er nysgerrige på, og vil søge mere viden om, hvordan vi når disse få familier.

I visse tilfælde er der emner, der kan være svære at tale om. Disse sørger vi for at tilgå fra en respektfuld og fagligt funderet vinkel, og vi bestræber os på - som i alle tilfælde - at tale i en udvekslende tone.

Pædagogerne har endvidere forberedt et eksempel på en praksisfortælling, en observation, der bliver udgangspunkt for samtalen. Denne konkretisering af en problematik har vist sig gavnlige for både forældre og pædagoger. For børn i udsatte positioner udformes altid en handleplan, der følges op på løbende.

Børn i udsatte positioner

For at lykkes med virkningsfuld pædagogik for børn i udsatte positioner er netop forældreinddragelsen af stor betydning. Ser vi tegn på, at et barn er udfordret eller mistrives, inviterer vi, som før nævnt, forældre og eventuelt relevante fagpersoner til et møde, hvor vi kan diskutere konkrete indsatser. Herudover arbejder vi også i personalegruppen systematisk med udsatte børns trivsel, bl.a. i kraft af skemalagte refleksionsmøder, der har til formål at "komme rundt om" *hele* barnet. Med flere øjne på det pågældende barn, kan vi spore os ind på, hvad der er bedst for barnet nu og på længere sigt. Vi forholder os i fællesskab til om indsatsen skal ændres eller styrkes, og der bliver udvalgt hovedansvarlige tovholdere for denne indsats' gennemførelse.

Et grundlæggende afsæt for vores arbejde med børn i udsatte positioner er vores ressourcensyn. Vi er interesseret i at finde ud af, hvor barnets styrker ligger, og bruger disse som fundament i tilrettelæggelsen af aktiviteter og lege. Vi ser fx på, hvad barnet finder glæde i, eller hvem barnet er glad for i børnegruppen. I Børnehuset Villa Bohème ser vi endvidere en vigtig pointe i, at alle kender alle, forstået på den måde, at *alle* voksne kan og skal involvere sig med *alle* børn. Dette danner grobund for en bedre sparring omkring barnets udviklingsmuligheder og gør endvidere, at alle pædagogiske personale forstår at sætte ord på barnets intentioner, handlinger og følelser. Vi er meget bevidste om, at børn i udsatte positioner skal imødekommes af særlige rettigheder, og at disse rettigheder skal forstås som barnets indgang til børnefællesskabet.

Sammenhæng til 0. klasse

I Børnehuset Villa Bohème har vi et skarpt fokus på at lette overgangen fra børnehave til KKFO/0. klasse. Igennem uformel og naturlig dialog giver vi børnene mulighed for at sætte ord på hvilke tanker, forventninger og bekymringer, de måtte have omkring deres snarlige transition. Hvert barn kan have forskellige betæneligheder, og vi tager os tid til at udfolde dem i fællesskab. Ofte har det stor værdi for børnegruppen, at vi besøger en KKFO og deltager i de arrangementer, 0. klasse tilbyder.

I takt med at børnene når skolealderen, gradueres udformningen på vores aktiviteter og projekter ligeså. Vi har, inspireret af børnenes interesser, længerevarende og mere koncentrerede forløb, der bl.a. har til formål at stimulere børnenes lyst til selvstændigt at indhente fakta og pirre deres nysgerrighed på verden.

Vi introducerer dem for mere skolerelaterede arbejdsgange, hvor faglitteratur og IT indgår på lige fod med den legende tilgang. Her kan til eksempel nævnes, at vi sammen konstruerede en "frit" i dukkehusformat, skabt af papkasser, tapetrester, modellervoks m.m. Projektet stillede krav til samarbejde, diskussionslyst, undersøgelser i "felten", fin- og grovmotorik, evnen til at kunne gå på kompromis og meget mere.

For de ældste børn gælder det ligeledes, at de skal kunne indgå i en gruppe, der inkluderer flere af deres jævnaldrende end tidligere. De kommende skolebørn forventes at kunne tage imod en fælles besked og handle på den sammen med andre for at opnå et fælles mål. I vores aktiviteter øver vi os sammen på at tage ansvar, initiativ og se tingene i et større perspektiv. Hér er det pædagogens ansvar at tydeliggøre det enkelte barns ressourcer, både for barnet selv, men også for gruppen. Det enkelte barn skal kunne se vigtigheden af sin egen rolle i forhold til kollektivet.

Inddragelse af lokalsamfundet

Der følger visse fordele med det at bo i Danmarks hovedstad, og disse sørger vi for at udnytte. Børnehuset Villa Bohème har med sin beliggenhed både bylivet, kulturelle institutioner, stranden, større græsarealer og skovområder i nærheden, og disse indgår som integrerede elementer i både den spontane leg, i vokseninitierede aktiviteter og i forbindelse med forløb varetaget af eksterne samarbejdspartnere. Børnekulturhus Ama'r, Amagers Naturcentre, Københavns biblioteker, børneteatergrupper, madfestivaler er blot nogle af de tilbud, vi benytter os af.

Vi har dog også fokus på at inddrage elementer af lokalmiljøet, der ligger børnenes personlige livsverden nærmere. Hér kunne fx være tale om Amagercentret, der synes at være kernepunkt i alles hverdag. Ved at inkludere emner, som børnene i forvejen har praktiske erfaringer med, får de lov at være eksperter for en stund, og vi har, som pædagogisk personale, et mere solidt grundlag at bygge ovenpå. Ved at besøge indkøbscentret den ene dag og fx et andægtigt kirkerum den næste, giver vi børnene *hands on* indblik i sociale omgangsformers kompleksitet

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Børnehuset Villa Bohème åbnede 1. juli 2010 og er dermed en forholdsvis ny institution. Vores fysiske omgivelser er velholdte, og vi sørger for at huset virker indbydende.

Vi opfatter vores institution som en dynamisk enhed, der skal kunne omstilles og gøres om, når behovet opstår. Med dette in mente er vores rum i både vuggestuen og børnehaven opdelt i legesteder, hvis legemiljø dikteres af børnenes aktuelle interesser.

Når et legested laves om, sørger vi for at tage børnene med på råd, vi observere på deres adfærd i legestedet og justere, hvis det er nødvendigt.

Et legested kan fx have brug for at afskærmes yderligere, hvis legen forstyrres for let, der kan være brug for bedre lyssætning eller der kan opstå et behov for flere gryder, hvis der er mange kokke i legekøkkenet. Løbetiden på ethvert legested er ligeledes alene bestemt ud fra, om legestedet skal forbedres eller forkastes set fra børnenes perspektiv.

En væsentlig pædagogisk praksis i Børnehuset Villa Bohème er vores ”at gøre klar til legprocedure”. Vi sætter ikke blot ting og legetøj på plads, men forholder os til hvordan disse kan opstilles og udfoldes, så de inspirerer så meget som muligt til leg og samspil imellem børnene. Vi indretter fx i temaer, farver eller kategorier med henblik på at pirre børnenes nysgerrighed og fantasi. Vi sørger for at aktivere hele rummet ved at lade børnene møde forskellige taktile flader (fx magnet- og filtægge) og skabe kringlekroge og huler, borde og stole i forskellige højder, således at interaktionen mellem barn og voksen og barn og barn imellem bliver stimulerende både i tale og form.

Husets æstetiske dimension præges i høj grad af børnene selv, både i kraft af deres perspektiv på legestedernes indhold, men vi har også fokus på, at børnenes kreative produktioner får plads, og gives vigtighed ved at blive udstillet ordentligt i huset. Til tider afholdt vi ferniseringer for forældre, søskende og bedsteforældre.

Lys, luft og lyd er de tre hovedfaktorer i skabelsen af et godt indeklima og er yderst væsentlige for et optimalt læringsmiljø. I en institution med over 80 børn udgør *lydniveauet* ofte en udfordring, og derfor gør vi i Børnehuset Villa Bohèmes pædagogiske praksis meget ud af at opdele børnegruppen, så ofte som muligt. Små grupper øger børnenes koncentration og giver det pædagogiske personale mulighed for bedre og længerevarende kontakt.

De seks læreplanstemaer

Alsidig personlig udvikling

Relations-mentoren

Relationen mellem barn og voksen har grundlæggende betydning for barnets alsidige personlige udvikling, og er afsæt for de relationer barnet lærer at indgå i med sine jævnaldrende. Vi er i Børnehuset Villa Bohème særligt opmærksomme på, at vi som pædagogisk personale både skal agere spejl, øvebane og faldskærm for det enkelte barn. At kunne navigere i sociale kontekster er ikke en kompetence, der blot opstår i samværet med andre børn. Der er behov for en guide, en mentor, der kan rumme og hjælpe med at fortolke de kontrasterende følelser, der er kendetegnende for det at indgå i en social sammenhæng.

Hver eneste dag skal barnet øve sig i at henvende sig hensigtsmæssigt til andre, gå på kompromis, håndtere konflikt og meget andet, og opleves en situation som særligt svær for et barn, tager vi os tid til at tale med barnet, barnets forældre eller børnegruppen om dette, altid med respekt for en latent sårbarhed.

Pas på – det smitter

At være det gode forbillede er et nøgleelement i vores pædagogiske praksis. Begejstring og engagement smitter, og vi er os dette bevidst i vores samspil med børnene. Vi viser igennem tale- og kropssprog, at vi har tiltro til barnets evner. Det er en selvfølge, at vi fortæller børnene, at vi synes de er dygtige, men vi har i endnu højere grad fokus på at denne positive opmærksomhed slår rod og vokser *i og med* barnet. Her kunne vi fx bruge sætninger som "Jeg kan se, du har øvet dig" eller "Det var svært for dig, men du gjorde det alligevel". Et sprogbrug som dette får barnet til at reflektere over sine egne fremskridt og potentialer, og øger hermed både selvtillid og selvværd. Barnet lærer at tage initiativ, blive mere selvhjulpne, at tage chancer uden på forhånd at kende resultatet af denne chancetagen. At blive et livsdueligt menneske handler ikke om at kunne det hele, men om at kunne acceptere og komme videre, når man møder modstand.

Når det bliver svært

At kunne håndtere den friktion, der opstår i samspillet med andre, er en løbende læringsproces. Derfor skal barnet udfordres og mødes af mange forskellige scenarier. Størstedelen af disse opstår naturligt, mens andre orkestreres af Børnehuset Villa Bohèmes pædagogiske personale. Her kunne fx være tale om lege eller aktiviteter, der kræver at man kan vente på tur, ikke få lov at være først, få sin vilje eller vinde hver gang. I mere komplekse scenarier, som fx konflikt eller diskussioner omkring et givent emne, søger vi at lære børnene, at målet ikke altid er at blive enige, men at man kan anerkende andres mening, også selvom det er modstridende med ens egen. I Børnehuset Villa Bohème tager vi barnets perspektiv og individuelle oplevelse alvorligt ved at lytte intensivt og respondere med et tydeligt nærvær, og sikrer derved, at alle børn får en stemme.

Mig og de andre

For at et barn skal kunne afkode andre menneskers signaler – og kommunikere tilbage på baggrund af denne afkodning – skal vi først lære dem at "dechifrere" dem selv. Dette handler i første omgang om at kunne mærke sine egne grænser - at kunne sige til og fra - således at disse ikke overskrides. Allerede i vuggestuen tydeliggør det pædagogiske personale hvordan det lille barn kan agere i en grænseoverskridende situation, fx flytte sig, sige stop med tale- eller kropssprog, henvende sig til en pædagog. Dette giver barnet praktiske handlemuligheder, der virker konfliktnedtrappende.

Buddy-systemet

Disse handlemuligheder videreudvikles i børnehaven, hvor vi både har stor fokus på hvordan man henvender sig til andre og inviterer dem ind i legen, men i høj grad også hvordan man afviser på en respektfuld måde og håndterer dette afslag.

Et initiativ, der i Børnehuset Villa Bohème har vist sig at have stor effekt, er "Buddy-systemet", der i al sin enkelhed går ud på, at et ældre børnehavebarn og et nystartet barn sættes sammen to og to.

Det bliver hér det ældre barns opgave (med pædagogen som støtte) at introducere det nye barn til gode legesteder, hverdagens rutiner m.m. For "læremesteren" bliver det en øvelse udi at videregive omsorg, at føle sig *relationskompetent* i samspil med en anden, og ved det at praktisere et etisk ideal føle sig som en del af noget større. Og for det yngre barn er denne type en-til-en interaktion med et erfarent børnehavebarn måske en indgang til nye venskaber, en større tryghed i de nye omgivelser og ikke mindst en givtig lærdom i hvordan man bliver en attraktiv legeven.

Social udvikling

En del af fællesskabet

Mens den alsidige personlige udvikling handler om, at barnet bliver fortrolig med sin egen gøren og væren – mærker sig selv – i det sociale fællesskab og udvikler en stærk selvfølelse, vendes blikket i læreplanstemaet *Social udvikling* i højere grad ud ad, med et fokus på det at knytte sig til andre – og især at opleve *værdien* ved denne tilknytning. Når barnet først føler sig som en anerkendt del af fællesskabet, er det det pædagogiske personales ansvar at vise barnet hvordan han/hun via netop sin person og særegenhed kan hjælpe med at bestyrke og beskytte fællesskabet.

Ryd op efter dig selv

I Børnehuset Villa Bohème søger vi at lære børnene på en meget tydelig og "jordnær" facon, hvordan de på en værdifuld måde kan bidrage til, at alle trives i vores hus. At behandle andre med respekt kan fx komme til udtryk blot ved handlingen *at rydde op efter sig selv*. Vi viser og italesætter hvordan det at sætte ting på plads, efter man er færdig med at bruge dem, giver bedre legemuligheder for de næste børn, der besøger legestedet. Vi passer på ting, legetøj og inventar, ikke kun fordi det kan gå i stykker, men fordi det er *alles*. Når vi får børnene til at føle ejerskab over de fysiske rammer, er det altså et led i at styrke fællesskabsfremmende processer.

Pas på hinanden

At rydde op efter sig selv skal dog ikke kun forstås bogstavelig, men er også et billede på hvordan vi arbejder med det at kunne sætte sig ind i og passe på andres følelser. Når der opstår konflikt – eller følelsesmæssigt *rod* – imellem børnene er det pædagogens ansvar at give børnene handlemuligheder, der kan genetablere harmonien.

Denne læring er dog ikke begrænset til konfliktsituationen, men skabes løbende, bl.a. med inspiration fra Mary Fondens Fri for Mobberi-kuffert.

I Børnehuset Villa Bohème leger vi os til at blive bedre til at forstå årsagsforbindelserne mellem vores handling og andres reaktioner.

Dette kan også foregå igennem rollespil, historiefortælling, fortolkning af kunst eller ved diskussion i plenum, som fx i vores fælles samling. De erfaringer og oplevelser, som

børnene ønsker at dele, bliver ofte grobund for den dialog, vi har hér. Samlingen er et fast fixpunkt hver dag inden frokost.

Pædagogens rolle bliver hér at stille interesseløspørgsmål og invitere børnene til at uddybe i den udstrækning, de evner det. Samtidig er det vigtigt, at pædagogen søger at forankre den positive fortælling fx ved at dele succeshistorier, gentage gode scenarier, som han/hun har set udspillet mellem børnene, så børnegruppen som helhed *løftes*. For den samlede børnegruppe bliver det endvidere en øvelse i at veksle mellem selv at tale og lytte til andre. Samlingen er et forum, et inkluderende fællesskab, der er ideelt set skal lære børnene at "have øje for hinanden".

Kommunikation og sprog

Barnets interesse viser vej

Vores arbejde med børns sprogtilegnelse er – som med alt andet – betinget af, at vi finder barnets motivation. For et ikke-talende eller sprogfattigt barn indebærer dette bl.a. at vi udnytter den viden om barnets interesser, som forældrene kan videregive. Jo mere, vi ved herom, jo bedre og mere indlevende kan vi indgå i sprogfremmende interaktion med barnet. Er barnets sprog mere udviklet, kan barnet måske selv udtrykke, hvad der optager ham/hende, og det er vores ansvar at bruge denne information, både til at højne kvaliteten af samtalen, men også til at styrke vores relation til barnet. Den gode relation er et essentielt værktøj for os.

Sproglige fællesskaber

Vi har i Børnehuset Villa Bohème en stor opmærksomhed på, at børnene har mulighed for at kommunikere med os og hinanden, både nonverbalt og verbalt. Det pædagogiske personale hjælper barnet med at sætte ord på handlinger og følelser, således at barnet både tilegner sig nye ord, men samtidig opdager det fællesskabsfremmende ved at bruge talesproget, kropssproget og mimikken.

Derfor prioriterer vi også højtlesning, dialogisk læsning, sanglege, historiefortælling, fokusord, rim og remser m.m., da dette understøtter udviklingen af et alderssvarende sprog, og ikke mindst giver børnegruppen en fælles erfaring med sprogtilegnelse, uanset niveau. Gentagelse har endvidere stor betydning, særligt for børn i udsatte positioner.

Sniksnak dagen lang

Vores hverdag er opdelt i diverse rutiner og aktiviteter, der både tjener et praktisk, didaktisk, socialt og ikke mindst sprog- og kommunikationsfremmende formål.

Legestederne

Børnenes frie spontane leg foregår i vuggestue og børnehave i dynamiske legesteder, hvis indhold er nøje udvalgt til at pirre nysgerrigheden på nye ord og begreber.

Fx havde børnene fortalt om en fælles erfaring med det at skulle vaccineres. Vi indrettede derfor et legested, der forestiller en lægepraksis. Hér stifter børnene bekendtskab med ord og konkreter som plastre, bandage, lægekittel, journal m.m. Når det pædagogiske personale deltager i legen, bruges, udtales og udvikles ordene i kontekst, men legestedet er også tænkt som en fysisk ramme, der understøtter sociale færdigheder som fx empati. Indholdet i legestederne skifter med børnenes interesser, så de til enhver tid føles meningsfulde og vedkommende for børnene.

Vi bestræber os på at nuancere børnenes tilgang til sprog og kommunikation ved at tilbyde dem adgang til flere læringsformer, oftest hvor de selv bliver eksperter på emnet.

Ture ud af huset

For at give børnene en fornemmelse af, at sprog ikke kun er noget, der kan og skal bruges inden for institutionens rammer, prioriterer vi at tage så meget ud af huset som muligt. Arbejder man fx med et givent emne i de aldersdifferentierede aktiviteter, forsøger vi altid at indlægge en udflugt til et sted, der kan animere og tydeliggøre aktivitetens tema. Når børnene bliver tilbudt at erfare med alle deres sanser, følger den sproglige udvikling ofte med. Samtidig oplever vi, at det at give børnene en fælles referenceramme er med til at understøtte den interaktion og konversation, de efterfølgende kan have med hinanden og os som pædagogisk personale. Vi har senest haft samarbejder med Kunstcentret Copenhagen Contemporary på Refshaleøen, og vi følger løbende forløb hos Amagers Naturcentre, børnekulturhuse, Nationalmuseet og biblioteker.

Fælles vedvarende tænkning

I Børnehuset Villa Bohème har vi valgt at bruge den pædagogiske metode "shared sustained thinking" til at fremme sprogtilegnelsen blandt børnene. *Fælles vedvarende tænkning* kan bedst beskrives som resultatet af to eller flere individer, der samarbejder intellektuelt om at løse et problem, afklare et koncept, evaluere en aktivitet eller udvide et narrativ.

Mere konkret betyder dette, at vi som pædagogisk personale stiller spørgsmål, der understøtter barnets kritiske tænkning.

Samtalen karakteriseres ved, at den voksne *tuner ind* på barnet og udviser en oprigtig interesse for det emne, barnet ønsker at udforske. Det handler ikke om at komme med de rigtige svar, men om at lade børnene udfolde sig sprogligt.

Et eksempel kunne være et barn, der undres over, at hunde går på fire ben. Hér er det ikke pædagogens opgave at give det rigtige svar, men netop at indtage en undersøgende position *med* barnet. Pædagogen kan komme med forslag til hvordan vi finder svaret sammen, tilbyde sin egen erfaring .."Jeg så engang en hund med kun tre ben" .. og bidrage med afklarende tillægsspørgsmål, og på den måde udvikler barnets autonome tænkefærdigheder. Vi bruger denne metode, så ofte, det er muligt hele dagen igennem, og det er vores ambition, at metoden med tiden bliver en fuldt integreret del af vores måde at kommunikere med børnene på.

Krop, sanser og bevægelse

Nok se, men også røre

Barnets første erfaringer med verden sker igennem kroppen. Dette har vi altid for øje, når vi skal skabe det gode læringsmiljø. Her tænkes både helt lavpraktisk i at holde relevante ting og genstande i børnehøjde, således at barnet på egen hånd kan danne sig kropslige erfaringer, men også ved, at de genstande, der bliver tilbudt barnet, repræsenterer et bredt udvalg af materialer, som kan erfares taktilt.

Det er fx ikke tilfældigt, at der i legekøkkenet både kan forefindes legemad i blødt velour og hårdt træ, at der i Naturrummet kan mærkes på stride gedeskind og glat læder eller at Sanserummet tilbyder et boldbassin og bløde tæpper, der opleves forskelligt, når barnet "dykker ned i" eller gemmer sig under det. Barnet har hermed mulighed for selvstændigt at sammenligne og eksperimentere, men det er det pædagogiske personales ansvar at introducere barnet for denne mulighed.

Vild og voldsom, fredfyldt og fordybet

Kroppen - og i særdeleshed barnets krop - er arnested for mange kontrasterende energier. I Børnehuset Villa Bohème er vi opmærksomme på at give barnet afløb for disse, og har derfor indrettet huset således, at der er læringsrum, der meget tydeligt ligger op til et højt aktivitetsniveau og andre, der indbyder til ro og fordybelse. Personalet er sig dette bevidst og spejler det igennem deres eget kropssprog og handling i rummene.

Vores læringsrum for aktiv udfoldelse er indrettet med elementer, der kan stables, sættes sammen, kravles i, hoppes fra, kastes med, balanceres og flyttes på m.m. både for at styrke barnets sanseintegration, men også for at give barnet en oplevelse af at have indflydelse på rummets udformning og sin egen væren heri.

Det er essentielt, at disse rum er tilgængelige for børnene, da læring ikke sker på et bestemt tidspunkt, men over hele dagen. Vi giver dermed børnene mulighed for at mærke forskellen på kropslig højintensitet og ro, og i forlængelse heraf øve sig på den selvregulering, der kræves af dem i forskellige sociale sammenhænge. At blive fortrolig med sin egen krop giver indsigt i hvad man kan og tør, hvilket i sidste ende øger barnets selvtillid og evne til at lære.

Her er jeg - dér er du

I Børnehuset Villa Bohème har vi en stor opmærksomhed på at skabe et læringsmiljø, der motiverer barnets medfødte udforskningstrang. For de helt små børn gælder det bl.a. at barnet skal føle incitament til at bevæge sig fra ét sted til et andet. De omgivelser vi som pædagogisk personale opstiller for børnene, skal pirre nysgerrigheden, og vi gør derfor meget ud af, at rummet ikke skal kunne "læses" for hurtigt. Der må gerne være kringelkroge, motoriske forhindringer, små huler, farverigdom og diverse vekslende underlag.

Når barnet først er nysgerrigt på verden, bliver det heldigvis også hurtigt tilbøjelig til at rette sin interesse mod de fællesskaber, der er at finde hér. Kan barnet først navigere med selvtillid i de fysiske rammer, opstår der oftest et overskud til at få andre med i legen. Pædagogens opgave bliver her både at støtte barnet i at udfordre sig selv, eksperimentere og mærke efter, men også i at kende og genkende sine egne og andres grænser. Vi er altid deltagende på en sådan vis, at barnet kan spejle sig i vores bevægelsesglæde.

Natur, udeliv og science

At blive naturlig vis

Vi er et hus, der er så heldigt at have både, byliv, kyst, eng og skov inden for en overskuelig rækkevidde. Og dette udnytter vi så meget, som muligt. Vi søger at udvide børnenes kendskab til og forståelse for naturen og samspillet mellem dyr, planter og mennesker. Dette gør vi blandt andet ved at benytte de Naturcentre, der er lokaliseret på Amager. Her følger vi ofte et forløb, der på den ene eller anden måde inddrager og aktiverer børnenes eksisterende viden. Det er vigtigt for os, at børnene får en oplevelse af uderummet som et fristed, der kan fascinere og udfordre både krop og hjerne.

I regn og slud skal alle ud

Som udgangspunkt er vi derfor også ude i al slags vejr. Personalet indtager en nysgerrig og undersøgende tilgang til naturen, om det så står ned i stænger eller solen stråler fra en klar himmel. Hér opstår fx mulighed for at tale om forskellige vejrfænomener, årstidernes skifte, sammenhængen mellem den fugtige jord og antallet af snegle eller myrens hårde arbejde. Det er samtidig vigtigt, at de naturoplevelser, vi har sammen, ikke reduceres til enkeltstående begivenheder, der kun varer de par timer, de står på. Derfor bringes naturens effekter også ind i huset (fx grankogler, sand, sten, muslingeskaller, kastanjer m.m.) som vi efterfølgende bruger i kreative projekter, til leg og i forbindelse med sprogstimulering. Vi har senest haft overnattende gæster i form af "låne-vinbjergsnegle".

Let som en leg

Børnene i Børnehuset Villa Bohème skal opleve den rigdom af legemuligheder, som uderummet byder på, og ikke mindst erfare *forskellen* imellem dette og leg indendørs. Det er det pædagogiske personales ansvar at facilitere og inspirere til lege og aktiviteter, hvor uderummet bliver et nøglepunkt. Vores bålplads er et eksempel herpå.

For visse børn kan det at opholde sig udendørs opleves mindre trygt, da naturen ikke altid er så let aflæselig. Her har det altoverskyggende betydning, at vi giver dem ro til at sanse og erfare i deres eget tempo, og at vi med vores egen krop og indlevelse viser dem, at det fx ikke er farligt at blive beskidt, at røre ved den bløde mos eller at kravle på træstammer. Legepladsen er i sagens natur det nærmeste uderum - og et uderum, som børnene har glæde af på daglig basis. Derfor anser vi, på lige fod med de indendørs lege- og læringsmiljøer, legepladsen som dynamisk. Vi er i en løbende skabende proces, og indretter hér legesteder, der både inspirerer til fantasilege, kreativitet, bevægelse og

eksperimenter med sanselige materialer - alt sammen for at være faciliterende for børnenes *aktuelle* interesser. Vi har en opmærksomhed på at skabe sammenhæng imellem inde- og udemiljø, og hér er barnets spor altid retningsgivende.

Naturens laboratorium

Samtidig er uderummet også oplagt til at lægge kimen til barnets første videnskabelige undersøgelser. Vi har med dette in mente indrettet et rum i institutionen, der har direkte udgang til legepladsen. Hér er det tanken, at børn og voksne skal kunne forsyne sig med genstande, der kan generere en større nysgerrighed på naturlige lovmæssigheder i verden. Dette kunne fx være store paprør, der både beviser tyngdekraften, når en glaskugle ruller igennem det, eller lydbølgers forstærkningsgrad, når du råber i dem. Vi har endvidere arbejdet med at fryse legetøj ned i poser med vand, og sammen opleve hvordan isen smelter hurtigt eller langsomt, afhængigt af sol og skyggeforhold. I tråd med den voksende bæredygtighedstanke er langt størstedelen af vores materialer enten naturens egne eller genanvendt emballage (flasker, papkasser, stofrester, aluforme, mælkekartoner m.m.) Vores eksperimenter har altid en legende dimension, og alle resultater og teorier godtages af en ukritisk og deltagende voksen.

Science i hverdagen

Vuggestuebørn og de yngste børnehavebørn erfarer science gennem deres sanser. De større børnehavebørn bruger også deres sanser, men begynder at medreflektere over årsag og virkning.

Alle vores rutiner indeholder en grad af science. Science kommer for eksempel i spil under måltidet, når der skal hældes vand i glassene. Har man et stort eller et lille glas, og hvor meget vand er der i kanden, man hælder fra? Hvorfor forandrer vandet farve, når saften fra de revne gulerødder, hældes i det fyldte vandglas? Når tiden går, køler maden, og vi kan hjælpe processen på vej ved at puste på den. Skålen, der er fuld af ris, er tungere, end når den er tom.

På badeværelset er det lettere at fordele sæben, når hænderne er våde og børnene eksperimenterer med form og konsistens, ved at gøre servietterne våde under vandhanen.

Kultur, æstetik og fællesskab

Kulturel samhørighed

I Børnehuset Villa Bohème dækker læreplanstemaet *Kultur, æstetik og fællesskab* over alle de måder, hvorpå børnene fortolker, konkretiserer og bearbejder den verden, der omgiver dem. Vi ønsker at understøtte børnenes frie eksperimenterende udtryk, og ser det derfor som vores ansvar at præsentere dem for kultur i et bredt spektrum. Dette inkluderer både tilbud som scenekunst, musik, litteratur, museumsbesøg og arrangementer i lokalmiljøet, men i lige så høj grad at rette børnenes opmærksomhed mod den kultur, de selv er

medskabere af. Vi vil gerne styrke børnenes åbenhed over for forskellighed, deres nysgerrighed på hinanden og den kultur, de repræsenterer, fx i kraft af deres interesser, oplevelser, etnicitet eller andet. Kultur bliver netop nærværende og meningsfyldt, når det tager sit udgangspunkt i barnets egen livsverden. Hvad enten der er tale om en teatertur, et kunstværksted, en naturworkshop etc. gør vi os altid tanker omkring hvilken relevans dette har eller kan have for *hele* børnegruppen.

Plads til alle

At udtrykke sig kreativt indbefatter ofte andre kommunikationsformer end den almen verbale eller motoriske, hvilket giver plads til de børn, der er udfordret på disse parametre. Her er der ikke nogen rigtige eller forkerte svar eller måder at gøre tingene på, og derfor opstår der hurtigt et fladt hierarki, hvor alle kan være aktivt deltagende på deres egne præmisser. Måske erfarer ét barn bedst farven rød ved at løbe så hurtigt, at hans kinder blusser ildrødt, mens et andet barn får forståelse for farver igennem maleri og tegning. Netop herfor benytter vi os i vores pædagogiske praksis af flere forskelligartede læringsstrategier. Således sikrer vi både variation og kvalitet i barnets deltagelsesmulighed. Som pædagogisk personale er det vores ansvar at belyse børnenes ressourcer, på en måde så de både bliver tydelige for dem selv og deres kammerater. Det gør vi blandt andet ved at stille diverse udtryksformer til rådighed, således at barnet kan "få sit budskab" igennem.

De rigtige ting, det rigtige sted

I Børnehuset Villa Bohème arbejder vi selvfølgelig med de gængse kreative materialer såsom maling, ler og perler, men det har en endnu større vigtighed for os, at børnene tilbydes de "rigtige" materialer. Det er fx ikke uden betydning, om vi stiller akvarelpapir til rådighed for akvarelmaling, om penslerne er lavet af mårhår eller syntetiske fibre, eller om saksen er skarp eller sløv. Barnet må ikke føle, at materialerne arbejder imod det, da en sådan erfaring ikke er befordrende for lysten til at udtrykke sig kreativt.

Vi vil gerne vise børnene, at vi tillægger deres kreative initiativ stor værdi, og derfor er vores rum indrettet med henblik på, at børnene selvstændigt skal kunne forsyne sig med højkvalitets medier - og dermed handle i det moment, den kreative energi opstår. I forbindelse med vores nylige renovering af huset, har vi endvidere prioriteret at etablere et rum, der meget tydeligt understøtter skabende virksomhed.

Her er der øget fokus på det eksperimentelle, processuelle og legende i børns kreative virke. Der er mulighed for at skabe, og ikke mindst *vende tilbage* til et projekt, og dermed udvikle på det over tid. Vi opfordrer børnene til at tage sig tid til overvejelser og drage fordel af hinandens idéer, ressourcer og formåen.

Evalueringskulturen i Børnehuset Villa Bohème

Evaluering af den pædagogiske praksis

Det vægtes højt, at vi løbende drøfter vores pædagogiske praksis. Dette gælder både for de pædagogiske rutiner samt for de børne- og vokseninitierede aktiviteter. Derfor er der i organiseringen af det pædagogiske personales arbejdstid indlagt faste tidsrum hver uge, til planlægning, refleksion og evaluering. Vi holder personalemøde én gang om måneden i aftentimerne samt én pædagogisk lørdag om året.

Med udgangspunkt i vores faglige drøftelser, justerer vi jævnligt vores indsatser i forhold til børnegrupperne, konteksten m.m. Vi har i perioder særligt fokus på udvalgte temaer eller nye måder at arbejde på. De næste par år vil det bl.a. være indretningen af vores legeplads og udeareal samt den udvekslende tone med børn og forældre, der vil få særlig opmærksomhed. I denne forbindelse anvender vi KIDS og fælles vedvarende tænkning som metoder.

Når vi dokumenterer vores praksis, benytter vi os bl.a. af beskrivende observationer, videooptagelser, KIDS-metoden og SMTTE-modellen. Alt dette bliver efterfølgende genstand for fælles sparring på eksempelvis pædagogiske refleksions-, personale-, rum- eller etagemøder. Vi inviterer gerne relevante faglige samarbejdspartnere til at deltage heri. Her kan blandt andre nævnes institutionens pædagogiske konsulent, støttepædagog eller psykolog.

Vi anvender SMART-mål som metode til planlægning af eksempelvis gruppeaktiviteter, til at sætte konkrete fælles mål med forældre, og når vi udarbejder handleplaner i forbindelse med TOPI. Vi følger op og evaluerer på målene i forbindelse med vores refleksionsmøder og i samråd med forældrene.

Evaluering af Den Styrkede Pædagogiske Læreplan

I forbindelse med Den Styrkede Pædagogiske Læreplan (SPL) vil vi inddrage EVA's redskab til selvevaluering i vores evalueringskultur. Ved hjælp af spørgsmålene i dette værktøj vil vi skabe sammenhæng mellem målene i læreplanen og vores pædagogiske læringsmiljø samt børnenes udbytte heraf.

Vi vil fortsat løbende drøfte og reflektere over indsamlet dokumentation på de ovennævnte møder, og herud fra at blive skarpere på, hvordan vi bedst tilrettelægger og styrker vores pædagogiske læringsmiljøer og praksis.

Evaluering 2020

I 2020/21 har vi evalueret ved hjælp af Evas redskab til selvevaluering. Vi har evalueret:

- Det pædagogiske miljø på legepladsen
- Samarbejde med forældre om børns læring med fokus på vores forældresamtaler

Begge dele er en del af vores procesplan 2020-2022.

Vi har samtidig evalueret Barnesyn, Dannelse og Børneperspektiver med fokus på vores pædagogiske praksis på legepladsen ud fra det pædagogiske grundlag i SPL. Værdien af selvevalueringsværktøjet blev tydeligt i den proces. Svarene på spørgsmålene gav anledning til refleksion, og afklaring af, hvad vi, i den næste tid, skal arbejde med på legepladsen.

Vi har evalueret på pædagogiske møder og på et personalemøde. De faglige fyrtårne har efterfølgende samlet og renskrevet det evaluerede. Alle har til sidst fået mulighed for at gennemlæse og kommentere det skrevne.

Videoptagelser af forældresamtaler og spørgeskemaer fra forældrene har været dokumentation for afsnittet om Samarbejde med forældrene. Det har virket for os, og på den baggrund fortsætter vi med begge former for dokumentation. Til samme område har vi brugt det pædagogiske tilsyn samt forældrerådet som refleksionsrum til udvikling af vores pædagogiske praksis omkring kommunikation med forældrene.

I 2021 kommer vi til arbejde endnu mere med dokumentation og evaluering. Vi arbejder på, at det bliver løbende på diverse møder. I den forbindelse udarbejder vi et årshjul for hvad der skal evalueres hvornår. Det betyder blandt andet, at rummøderne får andre faste punkter på dagsordenen end dem, vi har nu. De bliver tættere koblet til SPL. Vi har fundet materiale til hele Børnehuset Villa Bohème, hvor hensigten er at skabe en rød tråd og skabe mening i forhold til hvorfor og hvordan vi fremover skal dokumentere og evaluere.